

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 129g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 217 alin.
(1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

*(dreptul de a înainta o cerere introductivă în cazul nerealizării planului
procedurii de restructurare)*

CHIȘINĂU
12 februarie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 6 iunie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 februarie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „fiecare creditor” din articolul 217 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, în dosarul nr. 2i-103/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către domnul judecător Alexandru Arhip, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea din 13 octombrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a intentat procesul de insolvență față de SA „Scana” (în continuare – *Scana*).

4. Printr-o hotărâre din 13 noiembrie 2019, Judecătoria Chișinău a confirmat planul procedurii de restructurare în privința *Scana*. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău din 10 octombrie 2022, a confirmat planul procedurii de restructurare modificat.

5. La 30 noiembrie 2024, SRL „Basconslux”, în temeiul articolului 217 alin. (1) din Legea insolvenței a formulat o cerere introductivă în privința *Scana*.

6. Printr-o încheiere din 26 martie 2025, Judecătoria Chișinău a respins o cerere formulată de membrii Comitetului creditorilor și de reprezentantul debitorului pentru restituirea cererii introductive înaintate de *Basconslux*. Printr-o încheiere din 13 mai 2025, Judecătoria Chișinău a respins o cerere formulată de reprezentantul debitorului pentru încetarea procedurii de examinare a cererii introductive înaintate de *Basconslux*.

7. La 22 mai 2025, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, administrator statutar al *Scana*, excepția de neconstituționalitate a sintagmei „fiecare creditor” din articolul 217 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

8. Printr-o încheiere din 3 iunie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 217 Cererea de lichidare în cazul nerealizării planului procedurii de restructurare

„(1) Dacă, pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul nu respectă prevederile lui sau planul nu este realizat în termen, comitetul creditorilor sau **fiecare creditor** poate înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvenței lui.

(2) Intentarea procedurii falimentului ca rezultat al neexecutării planului procedurii de restructurare conduce la revocarea planului. În acest caz, creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sunt obligați să restituie tot ceea ce au primit. Creanțele unor astfel de creditori se restabilesc în tabelul creanțelor în mărimea corespunzătoare.

(3) Revocarea planului procedurii de restructurare nu servește temei pentru restituirea sumelor achitate creditorilor masei și creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi în perioada aplicării planului.

(4) Creanțele amânate sau eșalonate prin planul procedurii de restructurare, odată cu revocarea acestuia, se restabilesc la scadență.

(5) Înregistrarea cererii menționate la alin.(1) nu suspendă continuarea activității debitorului până când instanța de insolvabilitate nu hotărăște asupra ei.

(6) Hotărârea instanței de insolvabilitate cu privire la respingerea unei noi cereri introductive poate fi atacată cu apel de către creditorii.

(7) Respingerea apelului nu exclude posibilitatea înaintării ulterioare de către creditorii a unei cereri introductive dacă aceștia consideră continuarea executării planului procedurii de restructurare drept o cauză a pierderii patrimoniului debitorului, care a afectat interesele creditorilor.

(8) În partea nereglementată de prezentul articol se aplică efectele prevăzute de legislația civilă la nulitatea actelor juridice.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că textul contestat este lipsit de claritate și de previzibilitate, pentru că nu distinge între creditorii validați și creditorii ale căror creanțe au apărut după intentarea procesului de insolvabilitate. Norma contestată nu-i permite debitorului să știe cine ar putea formula în privința sa o cerere introductivă pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare și temeiul unei asemenea cereri.

12. Autorul excepției pretinde că sintagma contestată admite ca o persoană care nu are o creanță validată în tabelul creanțelor să formuleze o cerere de lichidare a debitorului. El consideră că o asemenea acțiune ar echivala cu o procedură de executare indirectă, desfășurată contrar principiilor unui proces echitabil, *i.e.* principiului contradictorialității și dreptului la apărare. Autorul menționează că ambiguitatea textului contestat ar putea fi înlăturată prin limitarea cercului persoanelor care pot formula o cerere introductivă în cazul nerealizării planului procedurii de restructurare la „comitetul creditorilor sau creditorul inclus în programul de stingere a creanțelor din planul procedurii de restructurare în mod individual”.

13. Totodată, autorul afirmă că sintagma contestată lipsește de eficiență condițiile stabilite în planul confirmat, care sunt favorabile debitorului și creditorilor. În cazul intrării în faliment și lichidării patrimoniului debitorului pe baza unei cereri formulate de o persoană care nu este creditor validat și care nu este vizată nemijlocit de nerealizarea planului ar putea fi încălcat dreptul de proprietate al debitorului din perspectiva dreptului de a-și continua activitatea, de a-și conserva bunurile și de a-și realiza obligațiile conform unui plan judiciar. De asemenea, ar putea fi încălcat și dreptul de proprietate al creditorilor garantați, care nu vor putea prelua bunurile debitorului în contul creanțelor validate.

14. În opinia autorului sesizării, textul contestat contravine articolelor 8, 16, 20, 23, 26, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „fiecare creditor” din articolul 217 alin. (1) din Legea insolabilității. Curtea reține că unele prevederi ale articolului 217 alin. (1) din Legea insolabilității au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțate, în acest sens, Deciziile nr. 179 din 25 noiembrie 2021 și nr. 116 din 8 septembrie 2022. Curtea constată că sintagma „fiecare creditor” nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate prin prisma argumentelor avansate de autor.

19. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de insolabilitate care are ca obiect o cerere introductivă depusă împotriva debitorului, care implementează un plan al procedurii de restructurare, de către o persoană care pretinde că are o creanță apărută pe parcursul derulării planului procedurii de restructurare. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 77 din 27 iunie 2024, § 18).

21. Autorul excepției susține că sintagma contestată contravine articolelor 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

22. Cu privire la incidența articolului 8 din Constituție, Curtea subliniază că, în prezenta cauză, acesta comportă un caracter general și nu poate reprezenta un reper separat (DCC nr. 148 din 28 septembrie 2021, § 24).

23. Curtea reamintește că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (DCC nr. 141 din 26 octombrie 2023, § 21; DCC nr. 162 din 30 noiembrie 2023, § 17; DCC nr. 53 din 4 iunie 2024, § 18).

24. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea menționează că acesta reglementează dreptul de acces liber la justiție și își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Condiția din acest articol, potrivit căreia cauzele trebuie examinate în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul asigurării respectării principiilor fundamentale ale procesului judiciar, *i.e.* a principiului

contradictorialității și a dreptului la apărare, ambele instituind egalitatea deplină a părților în proces (HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 31).

25. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care le au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Acest drept este restrâns în situația în care persoana nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa (DCC nr.153 din 14 noiembrie 2023, § 24; DCC nr. 91 din 28 iulie 2025, § 32).

26. Autorul afirmă că sintagma contestată nu permite cunoașterea certă a categoriei creditorilor care ar fi în drept să formuleze cererea introductivă împotriva debitorului care nu respectă planul procedurii de restructurare. În opinia sa, admiterea în proces a unei persoane care nu are o creanță validată și inclusă în plan, și căreia acest plan nu-i este opozabil ar afecta caracterul echitabil al procedurii și, nemijlocit, exercitarea dreptului la apărare.

27. Din analiza coroborată a dispozițiilor Legii insolvențabilității, Curtea reține că legislatorul a reglementat o procedură de restructurare aplicabilă debitorului insolvent pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului insolvent. În acest sens, legislatorul a prevăzut că procedura de restructurare presupune implementarea unui plan complex de măsuri în vederea remedierii financiare și economice a debitorului și achitării datoriilor acestuia conform programului de plată a creanțelor față de creditorii validați. Planul procedurii de restructurare dobândește valoare juridică și devine executoriu dacă este confirmat printr-o hotărâre irevocabilă a instanței de insolvențabilitate, caz în care debitorul insolvent reîntră în dreptul de a administra masa sa debitoare. Legislatorul a prevăzut că executarea planului nu va depăși 3 ani (în cazuri excepționale, poate fi prelungit cu 2 ani), iar la expirarea acestuia instanța este ținută să pronunțe o hotărâre de încetare a procedurii. Încetarea procedurii de restructurare poate fi dispusă motivat de către instanța de insolvențabilitate și până la expirarea termenului prevăzut dacă creanțele prevăzute de plan și supravegheate au fost executate sau le-a fost asigurată executarea. În cazul în care debitorul nu respectă prevederile planului sau acesta nu este realizat în termen, legislatorul a prevăzut dreptul comitetului creditorilor și al fiecărui creditor al debitorului insolvent de a formula o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment a debitorului, fără a mai fi necesară dovada insolvențabilității debitorului.

28. Deși autorul afirmă lipsa de claritate și previzibilitate a sintagmei contestate, Curtea observă că legislatorul a stabilit expres subiectele care pot formula o cerere de lichidare în cazul nerealizării planului procedurii de restructurare, *i.e.* comitetul creditorului sau fiecare creditor. De asemenea, legislatorul a legat nașterea dreptului de a formula cererea introductivă în perioada realizării planului procedurii de restructurare de întrunirea unor condiții precise, cum ar fi: (i) debitorul nu respectă prevederile planului; și/sau (ii) planul nu este realizat în termen.

29. Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții incidente ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (DCC nr. 138 din 29 septembrie 2022, § 33). Având în vedere circumstanțele acestei cauze, Curtea observă că legislatorul a instituit un drept procedural de a „înainta o nouă cerere introductivă” în cazul subiectului

al cărui drept material a fost încălcat prin neexecutarea planului procedurii de restructurare.

30. Curtea notează că, atunci când se invocă o ingerință într-un drept fundamental, persoana interesată trebuie să aibă la dispoziție suficiente garanții procedurale și trebuie să aibă posibilitatea unui acces efectiv la un tribunal, care să se pronunțe cu privire la pretensele ingerințe în dreptul său (HCC nr. 31 din 17 decembrie 2020, § 66).

31. Având în vedere că debitorul este participant la procesul de insolvabilitate (articolul 4 alin. (1) din Legea insolvabilității), Curtea reține că „planul confirmat se consideră drept o hotărâre definitivă și irevocabilă împotriva debitorului” (a se vedea art. 208 alin.(3)), iar debitorul „[...] reintră în dreptul de administrare a masei debitoare în conformitate cu planul confirmat [...]” (a se vedea art. 210 alin. (1)) și „[...] va fi condus de administratorul insolvabilității sau de reprezentantul debitorului sub supravegherea administratorului insolvabilității [...]” (a se vedea art. 210 alin.(2)). Astfel, în cazul examinării unei noi cereri introductive formulate împotriva debitorului care realizează planul procedurii de restructurare, textul contestat nu-l împiedică pe acesta (pe debitor), fie că este reprezentat de administratorul insolvabilității, fie de administratorul statutar, să se apere, inclusiv să dovedească în fața instanței de insolvabilitate că respectă prevederile planului și/sau le realizează în termen (a se vedea, în acest sens, DCC nr. 116 din 8 septembrie 2022, § 23), precum și că semnatarul cererii introductive nu este afectat de plan.

32. Mai mult, autorul sesizării nu pretinde că i-ar fi limitate mijloacele procedurale necesare pentru a-și realiza dreptul la apărare. Criticile acestuia se referă la dreptul altei persoane de a formula o cerere introductivă cu privire la lichidarea debitorului. Totuși, Curtea observă că formularea pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare a unei cereri introductive de către comitetul creditorilor sau de fiecare creditor nu afectează caracterul echitabil al procedurii în modul pretins de autorul excepției de neconstituționalitate, având în vedere garanțiile prevăzute de lege.

33. Prin urmare, Curtea nu reține incidența articolelor 20 și 26 din Constituție prin prisma argumentelor autorului.

34. Referitor la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea notează că dreptul fiecărui creditor de a înainta o nouă cerere introductivă, pe baza articolului 217 din Legea insolvabilității, nu implică intrarea în faliment și lipsirea automată a debitorului de proprietatea sa. Curtea are în vedere că valorificarea patrimoniului debitorului într-un proces de restructurare are scopul de a asigura echilibrul între interesul debitorului insolvabil, pentru păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, și interesul creditorilor, pentru a-și valorifica creanțele într-o măsură cât mai mare. Curtea observă că formularea unei cereri introductive nu suspendă continuarea activității debitorului care realizează planul procedurii de restructurare până când instanța de insolvabilitate nu hotărăște asupra ei (articolul 217 alin. (5)), într-un proces desfășurat în condițiile Codului de procedură civilă și ale Legii insolvabilității (articolul 5 alin. (1)). Astfel, formularea cererii introductive de „fiecare creditor” nu lipsește de eficiență condițiile stipulate în planul procedurii de restructurare și nu limitează debitorul în executarea acestuia.

35. În aceste condiții, Curtea nu constată existența unei ingerințe în dreptul de proprietate garantat de articolul 46 din Constituție.

36. Suplimentar, Curtea observă că autorul sesizării anticipează o anumită soluție a instanței de insolabilitate și solicită Curții o interpretare a normei contestate referitoare la dreptul unui eventual creditor al masei debitoare de a formula o cerere introductivă împotriva debitorului care implementează un plan al procedurii de restructurare. Curtea reiterează că problemele de interpretare și aplicare a legii într-o cauză concretă revin, prin definiție, instanțelor de judecată, și nu Curții Constituționale (a se vedea DCC nr.111 din 12 septembrie 2024, § 28; DCC nr.52 din 4 iunie 2024, § 25). Totodată, Curtea reiterează că legile trebuie interpretate și aplicate ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, iar Legea insolabilității conține repere obiective care-i permit instanței interpretarea textului „fiecare creditor” din articolul 217 alin. (1) din Lege.

37. Pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „fiecare creditor” din articolul 217 alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, în dosarul nr. 2i-103/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 februarie 2026

DCC nr. 17

Dosarul nr. 129g/2025